

**A MAGYAR SZERZŐI JOGI FÓRUM EGYESÜLET
KAPCSOLÓDÓ JOGI KONFERENCIÁJA**

2023. november 24.

**A SZOMSZÉDOS JOGOK ÉS KAPCSOLATAIK: 1.0, 2.0, 3.0
-- VÁLTOZÓ ELLENTÉTES ÉS KÖZÖS ÉRDEKEK**

**Ficsor Mihály,
volt... ez az**

- **Pierre Sirinelli: „A kapcsolódó jogok a szomszédos jogok szomszédjai”**
- **De a szomszédos jogok szempontjából a szerzői jogok az igazi, régi „szomszédok”**

Szomszédok és kapcsolataik 1.0: 1961 – 1994/2012

Szomszédok és kapcsolataik 2.0: 1994/1996/2012 – 2022

Szomszédok és kapcsolataik 3.0: 2022 novembertől (MI) →

**SZOMSZÉDOK ÉS
KAPCSOLATAIK 1.0:
1961 – 1994/2012**

Róma, 1961

records of the
diplomatic conference
on the international
protection of
performers,
producers of phonograms
and broadcasting
organizations

rome 10 to 26 october 1961

ilo unesco birpi

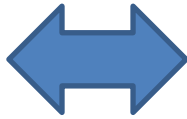
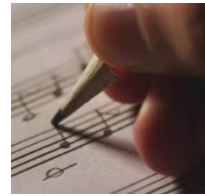
Elmélet?

**Római Egyezmény 1. Cikk:
Az ezzel az Egyezménnyel
biztosított védelem nem
érinti, és semmilyen módon
nem befolyásolja az irodalmi
és a művészeti művekre
vonatkozó szerzői jog
védelmét. Ebből következően
ennek az Egyezménynek egyik
rendelkezése sem
értelmezhető az ilyen
védelem sérelmére.**

**Nem igazán, de nem ez a lényeg.
(Amúgy az audiovizuális előadóknak egyáltalán nem jutott.)**

Hagyományos felállás

Két furcsa új jövevény

Filmet elsőként rögzítők joga – pluszként a filmelőállító által így vagy úgy megszerzett szerzői jogok mellé, ha (mint általában) audiovizuális műnek minősül a „film”. („Szomszédos jog”; Bérlet Irányelv; eredetileg:1992);

Adatbázis előállítók joga – pluszként , ha (mint jobbára) szerzői jogi védelmet élvez az adatbázis. („*Sui generis* jog” ; Adatbázis Irányelv: 1996 március)

Két függelékjog? Két „ja még az is van” jog a szerzői jogok mellé?

Új, frissen elosztható torták – elmélet nélkül

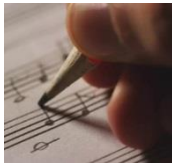
Magáncélú másolás

Kábel

**SZOMSZÉDOK ÉS
KAPCSOLATAIK 2.0:
1994/1996/2012 – 2022**

Egységben a „kalózkodás” és jogsértésekkel szemben

Agreement Between the World Intellectual Property Organization and the World Trade Organization (1995)

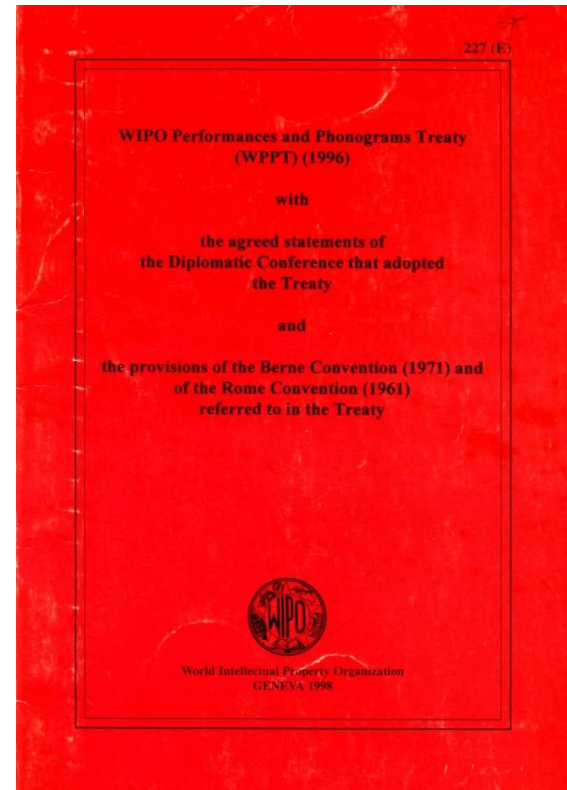
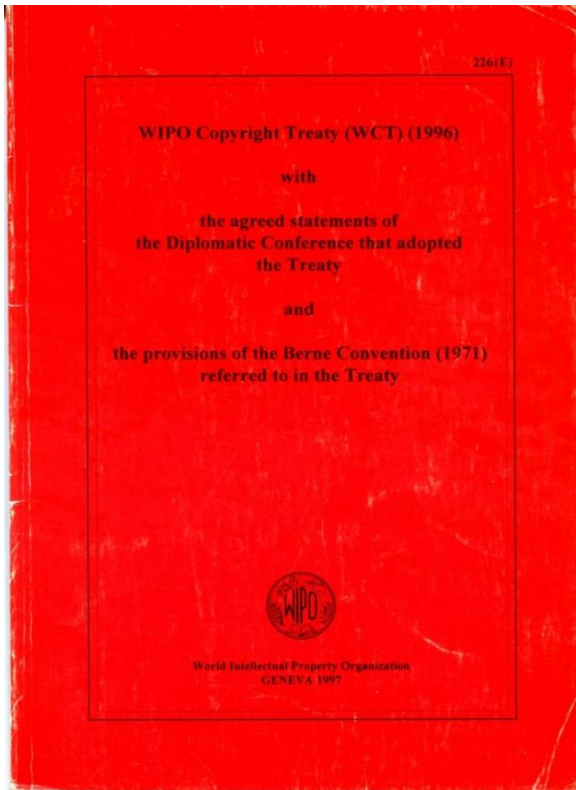
Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights (TRIPS Agreement) (1994)

Provisions mentioned in the TRIPS Agreement of the Paris Convention (1967), the Berne Convention (1971), the Rome Convention (1961), the Treaty on Intellectual Property in Respect of Integrated Circuits (1989), the General Agreement on Tariffs and Trade 1994 (GATT 1994) and the WTO Dispute Settlement Understanding (1994)

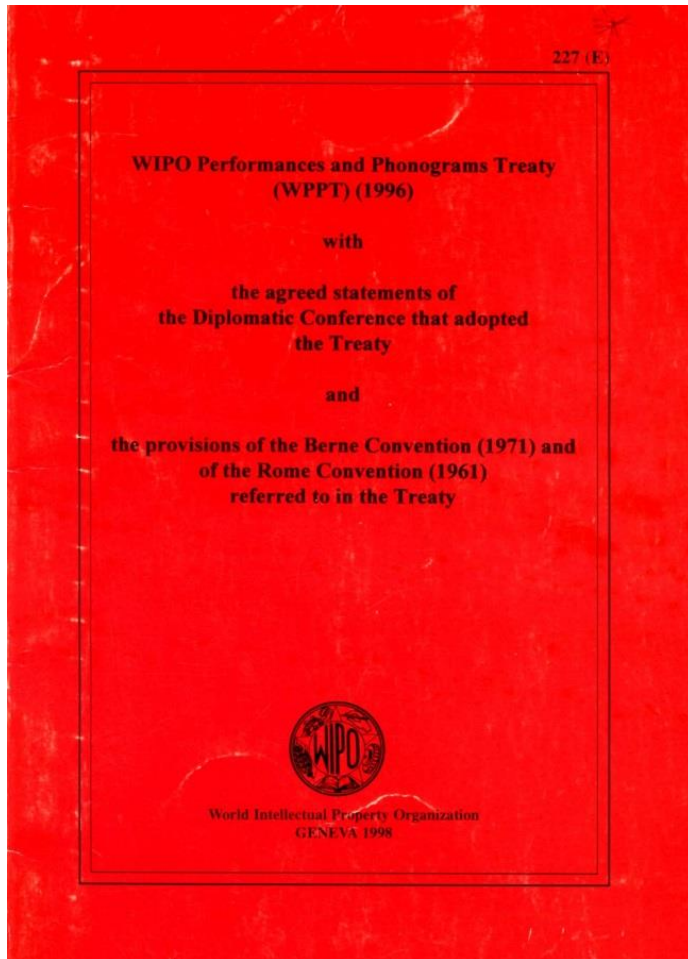

WIPO
WORLD
INTELLECTUAL PROPERTY
ORGANIZATION

Egységben a digitális technológia kihívására adandó megfelelő válaszáért

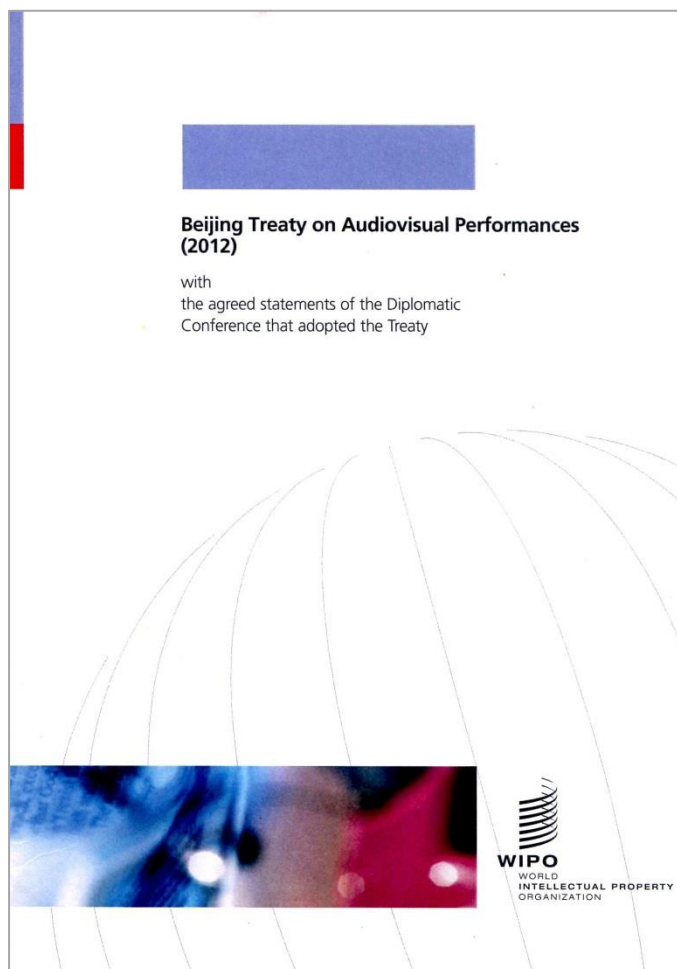

A tortaelmélet vége: Ha én a szomszédod vagyok, akkor te a szomszédom vagy

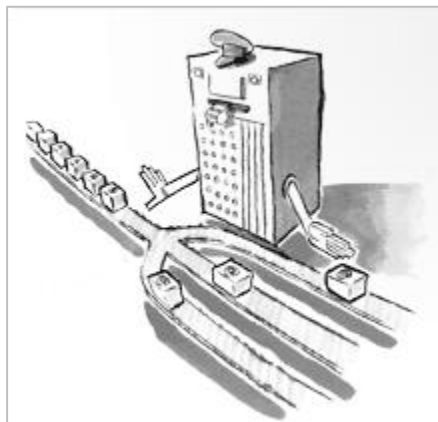
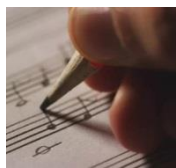
A Szerződés 1. Cikkének bekezdése megismétli a Római Egyezmény 1. Cikkében foglaltakat, de egy közös nyilatkozattal: „Ha mind a hangfelvételen rögzített mű szerzőjének, mind pedig a hangfelvételen jogokkal bíró előadóművésznek vagy hangfelvétel-előállítónak a hozzájárulására egyaránt szükség van, a szerző hozzájárulása nem válik szükségtelenné a miatt, mert az előadóművész vagy a hangfelvétel-előállító engedélye is szükséges, és ugyanígy fordítva.

BTAP: a harc vége vagy fegyverszünet (?), megmerevedett frontok

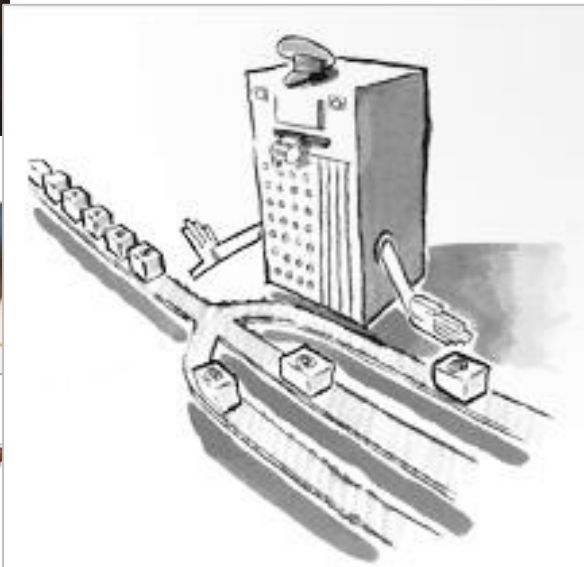
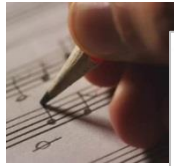

BTAP: Bőkezűen mért jogok az audiovizuális előadóknak (biztos?), de az értékük azon múlik kik az eredeti vagy származékos jogosultak. A 12. Cikk szerint pedig minden lehetséges és az ellenkezője is, sőt a legfontosabb tárgyaló partnerek megnyugtatták Japánt, hogy a Római Egyezmény 19. Cikke szerinti modell is alkalmazható. (?)

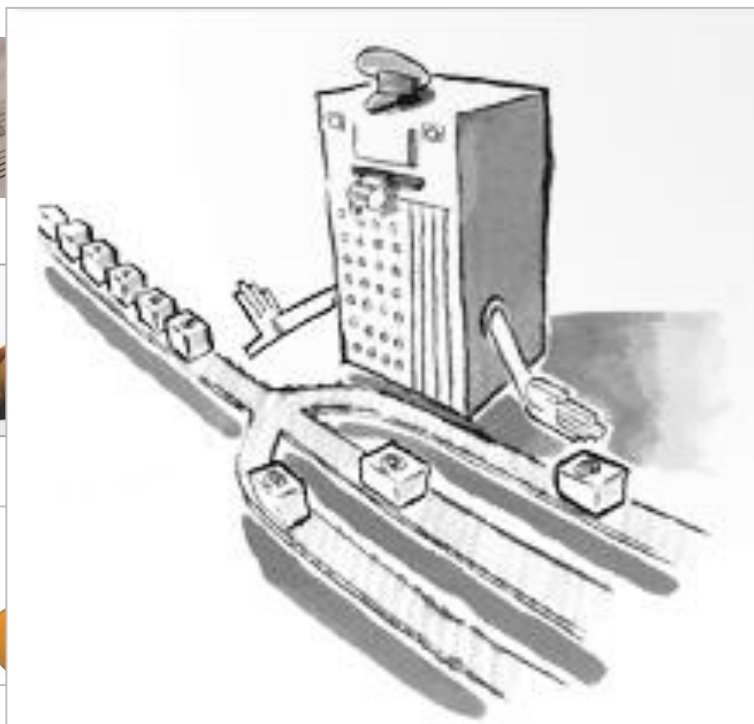
Nagyjából egységes fellépés az online közvetítők túlhatalma ellen

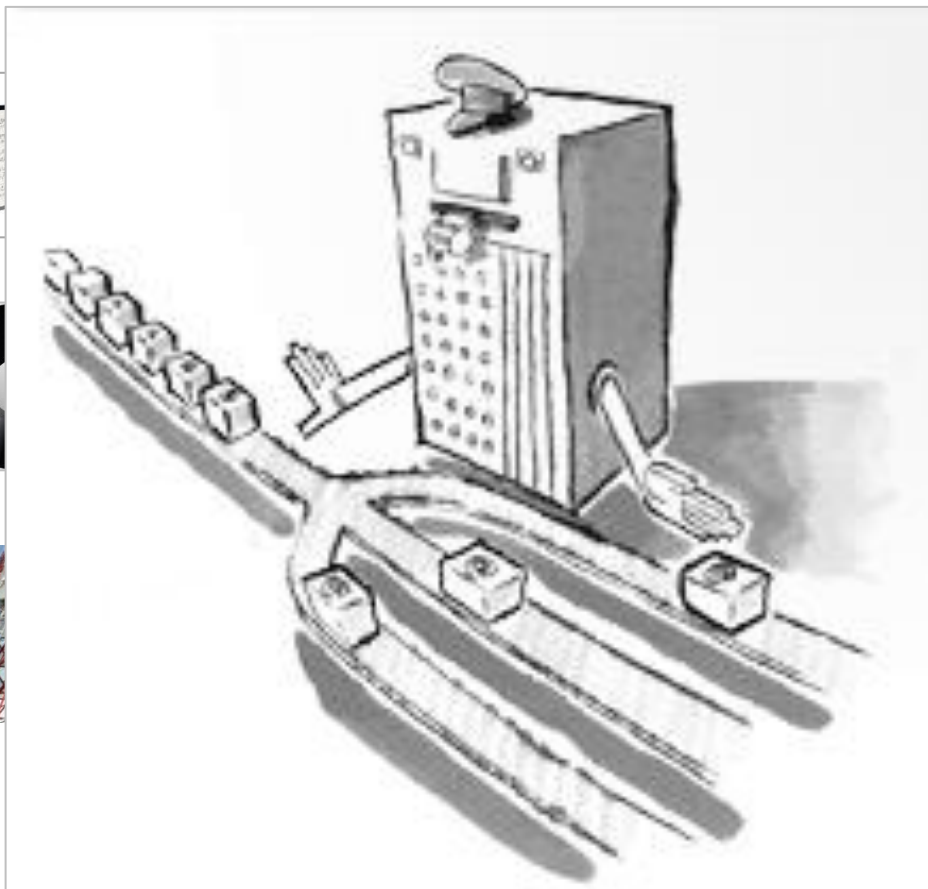
Nagyjából egységes fellépés az online közvetítők túlhatalma ellen

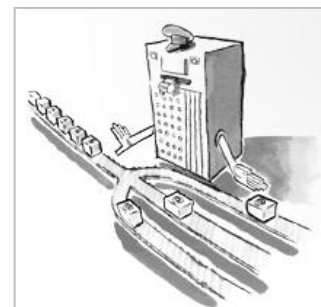
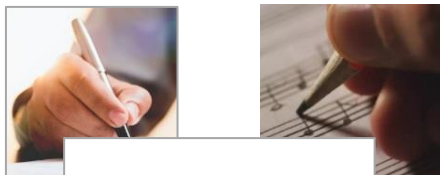
Nagyjából egységes fellépés az online közvetítők túlhatalma ellen

Nagyjából egységes fellépés az online közvetítők túlhatalma ellen

De változó felállással

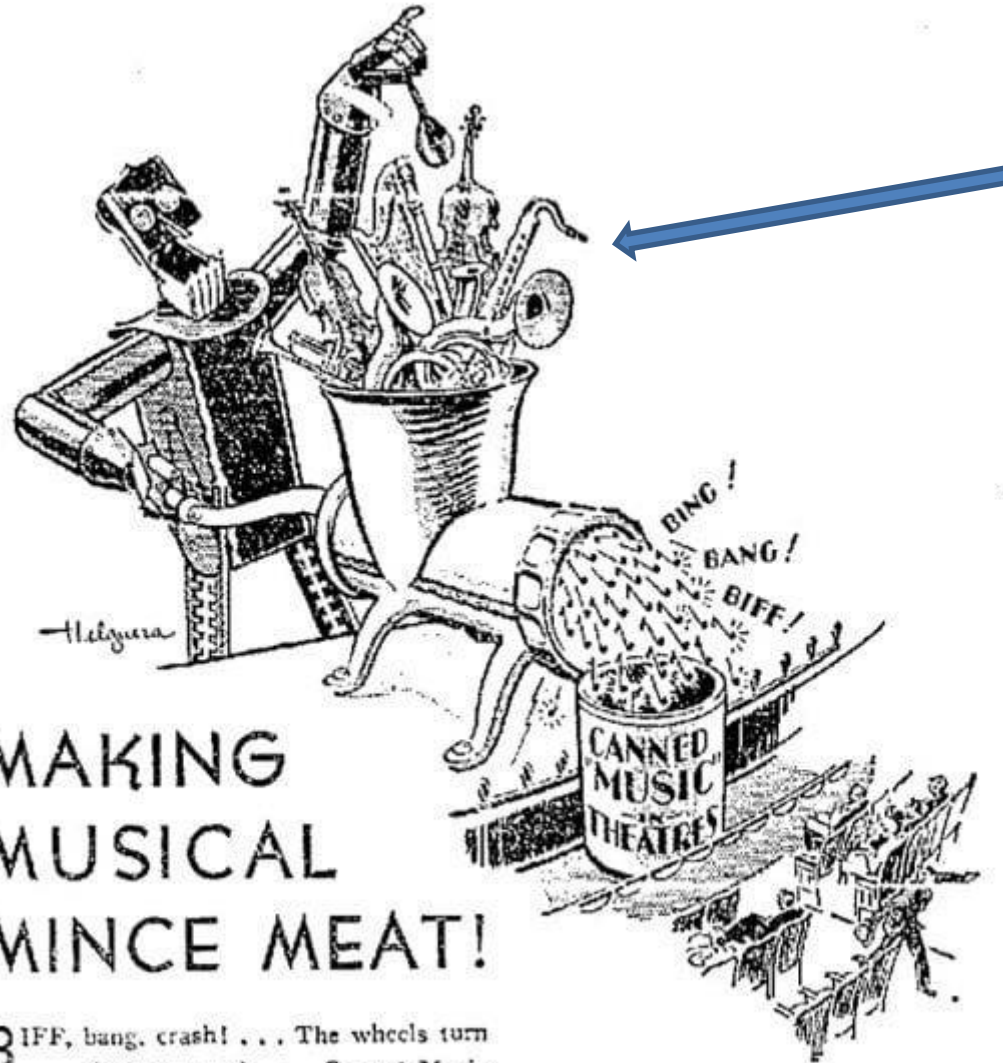
**Lásd például a streaming-gel kapcsolatos
érdekellentéteket**

A sajtókiadók szomszédos joga a legjelentősebb az „új jövevények” között

Mert az IT ipar és az online közvetítőkkel szembeni ritka sikerek egyike lehet

**SZOMSZÉDOK ÉS
KAPCSOLATAIK 1.0:
2012 NOVEMBERTŐL (MI) –**

MAKING MUSICAL MINCE MEAT!

BIFF, bang, crash! . . . The wheels turn
. . . the cogs mesh . . . Canned Music
fills the air!

U
P
S
T
R
E
E
M

A DSM Irányelv 3. és 4. Cikke a TDM-ről

Megfelelő egyensúlyt hozhat (különösen összevetve egy es más országok szabályozásával (pl. Japánéval , ahol minden, bármilyen célból felhasználható AI fejlesztéshez), **ha**

- a 3. Cikk alatti kivétel **szigorúan tudományos kutatás céljára** alkalmazzák;
- **nem lesz „data-laundring”** (a 3. Cikk által létrehozott MI használata a 4. Cikk szerinti körben);
- **ha a 4. Cikk szerinti „géppel olvasható” kifejezett jogfenntartást elég RMI-vel** (p. txt. taggal) **kinyilvánítani** (s nem lesz feltétel TPM alkalmazása);
- **a KJK-k megoldják a repertoárjukra vonatkozó jogfenntartást.**

US „fair use”

- **Pesszimista vélemény** (a jogosultak szempontjából); pl. **Daniel Gervais** szerint **jó esély van arra, hogy** a védett anyagok MI fejlesztés céljára való felhasználása **„fair use”-nak minősül.**
- **Optimista vélemény**; pl. **Neil Turkewitz**: a US szerzői jogi törvény 107. szekciója szerint **négy faktor közül néhánynak nem felel meg a bármilyen MI fejlesztési célból való felhasználás .**
- **Turkewitz-nek igaza kell, hogy legyen; különösen, ha a negyedik faktort vesszük:** „**the effect of the use upon the potential market for or value of the copyrighted work**”. Miután a MI produktumok kiszoríthatják a piacról a fejlesztésükre felhasznált műveket és egyéb védett teljesítményeket, a negatív hatás a szerzői művek értékére és piacára akkora méretű negatív hatásuk lehet, mint:

az Aconcagua,

a Mont Blanc,

a Kilimandzsáro,

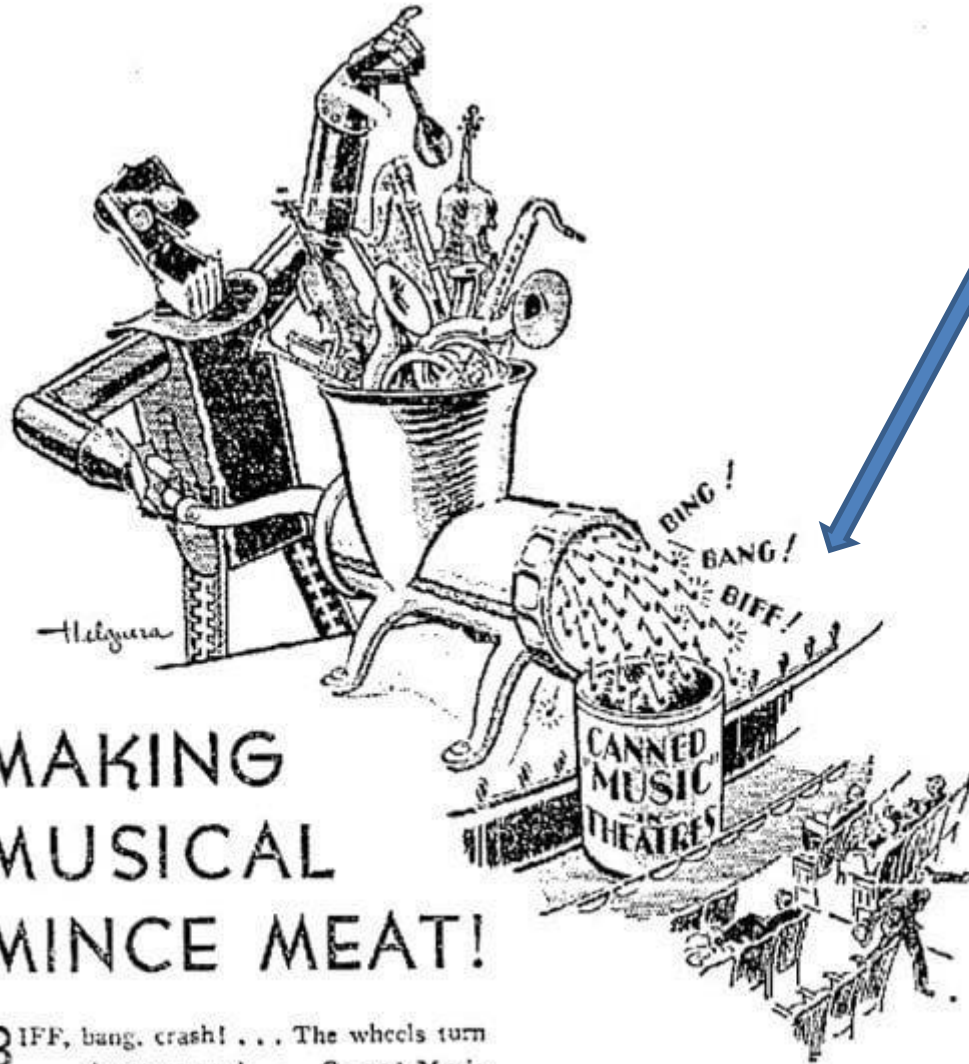

a Mont Everest és

a Fudzsi

tömege együtt véve

MAKING MUSICAL MINCE MEAT!

BIFF, bang, crash! . . . The wheels turn
. . . the cogs mesh . . . Canned Music
fills the air!

D
O
W
N
S
T
R
E
E
M

Output: csak néhány megjegyzés

Az MI-vel kapcsolatban felmerülő témérdek filozófia, etikai és jogi kérdések közül **csak négy felemlítésére készültem** (bár szívesen beszélnék mindenről hajnalig; mármint hétfő hajnalig):

- 1) **A jogosulatlan felhasználás egyedi azonosításának az eltérő** esélye műfajok szerint
- 2) Esetleges megoldások a **MI által felhasznált és kizorított művek és szomszédos jogi teljesítmények** védelmére
- 3) **A szomszédos jogok sajátos helyzete**
- 4) **A generikus MI produktumok számára bevezetendő *sui generis* (vagy szomszédos, vagy „kapcsolódó) jog kérdése**

Eltérő lehetőségek a forrás azonosítására

Eredeti

MI-generált

Könnyű: még a Getty Images márka is látható a Stable Diffusion által generált képen

Eltérő lehetőségek a forrás azonosítására

McKernan's eredeti műve

Műveinek MI imitációja

Nehezebb, de lehetséges. Három US grafikusnő (S. Andersen, K. McKernan és K. Ortiz) pere kép-generátor MI képgenerátorok ellen

Eltérő lehetőségek a forrás azonosítására

**MI-generált kép válaszul
a prompt-ra: „magyar nő”**

**Valószínűleg egyike a sok ezer
felhasznált fotónak, de
hogyan bizonyítsam**

A zene sajátosságai

- **Még nehezebb az azonosítás . Inkább csak akkor lehetséges, ha a prompt -- vagy promptok sorozata – és az MI produktum célzottan, sőt bevallottan egy ismert szerző vagy előadó „új” művének/előadásának a létrehozatalára irányul.**
 - David Getta „reve” zenéje „MI-generált” deepfake Eminem előadásban
 - A Beatles „új” felvétele – „Now and Then” – a sikerlista élén.
- **Ha engedély nélkül készül, minimum a személyiségi jogok megsértéséről van szó.**
- **Sajátos érdekszövetség: Lauri Rechardt, az IFPI jogásza az ALAI-nak az MI-ről tartott júniusi kongresszusán az előadóművészek személyiség jogi védelmének a fontosságáról beszélt a deepfake felvételekkel szembeni védelem céljából.**

Jogdíjigény a legkirívóbb érdeksérelmek valamelyes kezelésére?

- **Nem jövőbeni veszély; már valóság: a védett zeneművek felhasználásával létrejött olcsó MI produktumok kiszorítják azokat a műveket a piacról, amelyekre épülnek (ld. különösen a háttérzenét)**
- **Ötletek – pótmegoldásként – arra, hogy ne legyen az MI zene vonzóbb csak azért mert olcsóbb, és kapjanak a szerzők és szomszédos jogi jogosultak kompenzációt:**
 - **a magáncélú másolás esetében előírthoz hasonló díjigény („levy”) az AI rendszerekre (Martin Senftleben)**
 - ***domain public payant* generikus MI zene felhasználásáért (a júniusi ALAI kongresszuson felmerült ötlet).**

A UK CDPA a szerző nélküli számítógép-generált „művekről;” az ukrán szerzői jogi törvény 2022. végi revíziója során bevezetett „*sui generis*” jog

- **A CDPA 178 szekciója** szerint az emberi alkotó nélküli, számítógép által generált „mű” „szerzője” az aki a szükséges teendőket végzi a „mű” „megalkotásához” és az „alkotástól” számított 50 évig szerzői jogi védelmet élvez.
- **Az ukrán törvény** tavalyi , átfogó módosítása során elfogadott **33. Cikke** szerint a műnek nem számító számítógép-generált produktumot előállító személy a generálástól számított **25 évig „*sui generis*”** védelmet élvez (aminek a terjedelme azonban azonos a szerzői jogi védelemmel).

Sui generis – vagy szomszédos jogi (vagy kapcsolódó jogi) – védelem az MI- generált produktumoknak?

**E.g., Alexandra
Besamoun**

**Sokan mások (én
is; a zsűri még
kinn van)**

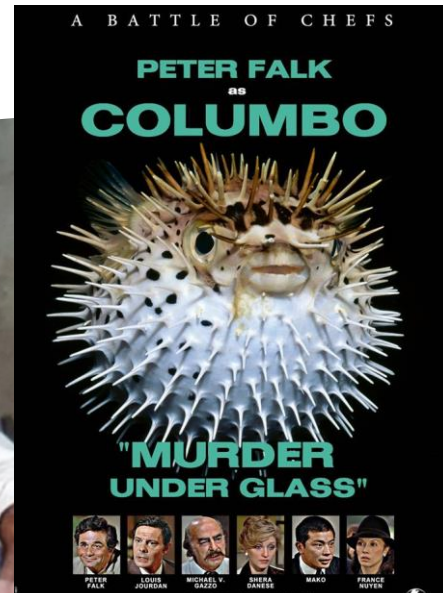
**E.g., Silke von
Lewinski**

A szomszédos jogok és az MI; közvetett védelem az MI produktumoknak: lehetséges „adatmosoda”?

- **Bármilyen hangot rögzítő hangfelvételekre vonatkoznak a hangfelvétel-előállítók joga** – így az MI produkciók hangjait rögzítőkre is.
- **Bármilyen tartalmat hordozó program-hordozó jelekre vonatkoznak a sugárzó szervezetek jogai** – így az MI produkciókat hordozókra is.
- **Vonatkoznak-e az előadóművészek jogai az MI produktumok előadásaira? Furcsa lenne, ha az ilyen előadásokat rögzítő hangfelvételekre fennállnának jogok, de a rögzített előadásokra nem. Ám ld. a WPPT 2. Cikke (a) pontjának *a contrario* csapdáját: szükségesnek találtatott kimondani, hogy a folklór előadások is védettek.**

ZÁRSZÓ HELYETT

Ostobaság lenne kihagyni a (a szerzői jogi) fugu-t, csak mert veszélyeket is rejt

AJÁNLÁS

KÖSZÖNÖM